

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Bakalářská práce

2021

Tomáš Procházka

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Etiopsko-eritrejský hraniční konflikt

Bakalářská práce

Autor práce: Tomáš Procházka

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: PhDr. Michael Romancov, Ph.D.

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 3. 5. 2021

Tomáš Procházka

Bibliografický záznam

PROCHÁZKA, Tomáš. *Etiopsko-eritrejský hraniční konflikt*. Praha, 2021. 30 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra politologie. Vedoucí diplomové práce PhDr. Michael Romancov, Ph.D.

Rozsah práce: 71 127 znaků

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zaměřuje na etiopsko-eritrejský hraniční konflikt. Věnuje se příčinám, které způsobily válku mezi Eritreou a Etiopií v letech 1998–2000, a podmínkám umožňujícím mírové řešení konfliktu v roce 2018, za které obdržel etiopský premiér Abiy Ahmed Nobelovu cenu za mír. V teoretickém úvodu práce jsou vymezeny klíčové pojmy, se kterými práce dále operuje. Těmito pojmy jsou *konflikt*, *příčiny konfliktu*, *mír* a *řešení konfliktu*. Práce následně popisuje okolnosti vzniku hraniční soustavy v Africe, italský kolonialismus na území dnešní Eritrey, její cestu ze nezávislosti a poskytuje zasazení etiopsko-eritrejského konfliktu do tohoto kontextu. Cílem práce je poskytnutí komplexního pohledu na příčiny konfliktu a jeho následné mírové řešení. K dosažení první části cíle práce využívá rozdělení příčin do třech kategorií. Těmito kategoriemi jsou příčiny efektivní, permisivní a okamžité. V rámci druhé části cíle je v práci věnován prostor roli mezinárodní komunity a eritrejské izolaci. Práce naplnila obě části svého cíle. Jako okamžitá příčina byl určen střet ozbrojených jednotek obou zemí v hraničním městě Badme a následné obsazení tohoto města Eritreou. Za hlavní efektivní příčiny je v práci považováno napětí mezi Tigrajskou lidově osvobozenou frontou a Eritrejskou lidově osvobozenou frontou a také důvody ekonomicko-politického charakteru. Permisivní příčinu konfliktu práce spatřuje nejen v koloniální minulosti Eritrey, ale také v etiopsko-eritrejském soužití. Jako stěžejní pro mírové řešení konfliktu práce určuje odsun Tigrajské lidově osvobozené fronty od moci.

Abstract

This thesis focuses on the Ethiopian-Eritrean border conflict. It discusses the causes that inflicted the war between Eritrea and Ethiopia in 1998-2000, and the conditions under which the conflict was resolved in 2018, which led to Ethiopian prime minister Abiy Ahmed being awarded the Nobel peace prize. The theoretical part of this thesis defines the key concepts that are later used – *conflict*, *causes of conflict*, *peace and conflict resolution*. The thesis later describes the circumstances of creation of the African border system, Italian colonialism in today's Eritrea, its way to independence and offers contextualization of the Ethiopian-Eritrean conflict. The aim of this thesis is to offer a complex evaluation of the causes of said conflict and resolution of the conflict. For answering the first part of the aim the thesis utilizes analytic approach to divide causes of the conflict into three groups.

To fulfil the second part of the aim the thesis pays attention to the role of the international community and isolation of Eritrea. Both parts of the aim have been met. The events which sparked the conflict in the flashpoint of the war (Badme) are stated as immediate cause of the conflict. As the main efficient causes, the thesis determined unresolved frictions between Tigray People's Liberation Front and Eritrean People's Liberation Front and causes of political-economic nature. The colonial past and historical relations between Eritrea and Ethiopia are stated as permissive cause of the conflict. As the essential condition for peaceful resolution of the conflict, the thesis determined the loss of political influence of Tigray People's Liberation Front.

Klíčová slova

Eritrea, Etiopie, Afrika, hranice, konflikt

Keywords

Eritrea, Ethiopia, Africa, border, conflict

Title

Ethiopian-Eritrean border conflict

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu práce PhDr. Michaelu Romancovovi, Ph.D. za věcné rady při zpracovávání práce.

Obsah

Úvod	2
1 Teoreticko-metodologická část	4
2 Vývoj na území dnešní Eritrey během 20. století	7
2.1 Tvorba hranic na africkém kontinentu	7
2.2 Italské koloniální působení v Africkém rohu a eritrejská cesta za nezávislostí	10
3 Etiopsko-eritrejský hraniční konflikt	15
3.1 Události druhé etiopsko-eritrejské války 1998-2000	15
3.2 Příčiny druhé etiopsko-eritrejské války	16
4 Eritrejsko-etioopské vztahy po alžírských dohodách	21
4.1 Období bez války a bez míru	21
4.2 Eritrejská izolace a role mezinárodní komunity	23
4.3 Rok 2018 a mírové řešení konfliktu	26
4.4 Podmínky umožňující mírové ukončení konfliktu	27
Závěr	30
Summary	31
Použitá literatura	33

Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje etiopsko-eritrejskému hraničnímu konfliktu, především válce mezi těmito zeměmi v letech 1998–2000. Konflikt, který začal v květnu 1998 střetem mezi ozbrojenými složkami obou států, se rozvinul do jedné z nejkrvavějších válek té doby. Odhady počtu zemřelých se pohybují mezi 50 000 a 80 000 v závislosti na zdrojích. Jen v Eritreji bylo kvůli konfliktu vysídleno více než milion místních obyvatel (SIPRI, 2001). Válečný konflikt byl ukončen v prosinci 2000 podpisem mírové dohody. Následovalo období, během kterého nebylo možné definovat vztahy obou zemí jako válečné, ale ani jako mírové, jelikož stále docházelo ke střetům. Tato etapa se vyznačovala etiopským odmítáním rozhodnutí hraniční komise, která byla pověřena vymezením a vytyčením etiopsko-eritrejských hranic, a neochotou Eritrey vrátit se k jednáním. K posunu ve vztazích mezi zeměmi došlo v roce 2018, kdy se úřadu etiopského premiéra ujal Abiy Ahmed, který oznámil, že přistoupí na mírovou smlouvu z roku 2000. Za své úsilí o mírové vyřešení hraničního konfliktu s Eritreou obdržel Abiy Ahmed v roce 2019 Nobelovu cenu za mír (ČT24, 2019).

Práce usiluje o zodpovězení následujících dvou výzkumných otázek:

- 1) Jaké byly příčiny vzniku konfliktu mezi Eritreou a Etiopií z roku 1998?**
- 2) Jaké podmínky umožnily mírové ukončení konfliktu v roce 2018?**

Z důvodu ucelenosti a přesnějšího vymezení práce došlo k přeformulování výzkumných otázek z teze této bakalářské práce a zkrácení původního výzkumu.

Příčiny etiopsko-eritrejského konfliktu jsou mnohem hlubší, než by se na první pohled mohlo zdát. Autoři nabídli vysvětlení zakořeněné v politických (Abbink, 1998; 2003a) ekonomických (Abbay, 2001; Abbink 1998), historických, kulturních a identitárních důvodech (Bereketeab, 2009; 2010; Reid, 2007; Abbay, 2001). Cílem práce je poskytnout komplexní pohled na příčiny a řešení tohoto konfliktu a zasadit ho do historického kontextu.

Práce je zpracovávána formou jednopřípadové studie. V teoreticko-metodologické kapitole práce krátce popisuje teoretické základy a metodologii využitou k zodpovězení výzkumných otázek. Práce je následně rozdělena na tři hlavní části. První část práce se věnuje problematice vzniku hranic na africkém kontinentu, italskému koloniálnímu působení na území dnešní Eritrey, Etiopské federaci, jejíž byla Eritrea součástí, a následné eritrejské válce o nezávislost. Tato část je v práci zahrnuta ze tří hlavních důvodů: problematika hranice je pro válku z let 1998-2000 stěžejní a pro její analýzu je třeba nastínit historický kontext jejího vzniku v regionu; druhým z nich je unikátní role, kterou kolonialismus hrál pro vznik Eritrey; třetím důvodem jsou implikace využité pro zodpovězení první výzkumné otázky, které vyplývají z tohoto období.

V druhé části sleduje práce etiopsko-eritrejský hraniční konflikt jako takový, události tzv. druhé etiopsko-eritrejské války a zaměřuje se na první výzkumnou otázku.

V třetí části se práce soustředí na události od konce války mezi Eritreou a Etiopií a na druhou výzkumnou otázku. Pozornost je věnována eritrejské izolaci a roli mezinárodního společenství v mírovém smíření Eritrey a Etiopie. Vzhledem k povaze zkoumaného tématu se práce neopírá o dokumenty vydávané eritrejskou a etiopskou vládou, protože během konfliktu a v následujícím období byly tyto prostředky využívány k propagandě obou zemí a informace v nich obsažené se rozcházely. Práce čerpá z dokumentů mezinárodních organizací a institucí (například Organizace spojených národů), relevantní odborné literatury a smluv mezi Eritreou a Etiopií. Práce je také založena na informacích a dokumentech institucí, které se této problematice věnují. Především se jedná o Stockholmský mezinárodní ústav pro výzkum míru a Uppsalský program pro sběr dat o konfliktech.

1 Teoreticko-metodologická část

Uppsalský program pro sběr dat o konfliktech (UCDP) definuje ozbrojený konflikt jako spor o vládu a/nebo území s použitím ozbrojené síly mezi dvěma stranami, přičemž alespoň jedna ze stran musí být vláda státu. V důsledku tohoto konfliktu musí dojít alespoň k 25 ztrátám na životech během kalendářního roku. Konflikty dále rozděluje na mezistátní, vnitrostátní o vládu a vnitrostátní o území (secesionistické) (UCDP a). Stockholmský mezinárodní ústav pro výzkum míru (SIPRI) využívá kvantitativní definice – konflikty rozděluje do tří skupin podle počtu úmrtí v důsledku konfliktu v určitém časovém období. Během malého ozbrojeného konfliktu zahyne v průběhu celého konfliktu méně než 1 000 osob (a více než 25 osob). V rámci středního ozbrojeného konfliktu zemře více než 1 000 osob v průběhu celého konfliktu, ale během každého roku konfliktu zemře méně než 1 000 osob. Třetí kategorií je válka, ve které má každý rok svého trvání více než 1 000 obětí (Wallensteen a Sollenberg, 1998). Na základě těchto definic je spor mezi Eritreou a Etiopií z let 1998-2000 vymezen v této práci jako válečný mezistátní konflikt. Počet zemřelých v tomto dvouletém konfliktu dosahoval desetitisíců a oběma jeho aktéry byly státy (SIPRI, 2001).

Heidelberský institut pro mezinárodní výzkum konfliktů (HIIK) vytyčuje příčiny konfliktů, mezi kterými jsou ideologie, secesionistické snahy, zdroje, území, moc a další (HIIK). Vzhledem k tomu, že konflikty jsou většinou způsobené větším množstvím překrývajících se důvodů, je pro zodpovězení první výzkumné otázky nutné využít analytický přístup k příčinám konfliktu převzatý z analýzy rovin konfliktu Kennetha Waltza. Kenneth Waltz (2018) ve svém díle *Man, the State and War* formuloval tři roviny analýzy důvodů vzniku konfliktů v mezinárodním systému, které popisuje ve třech obrazech. V první rovině zkoumá jednotlivce a jeho podstatu jako příčinu násilí. Ve druhé rovině se věnuje státům, jejich struktuře, institucím a povaze režimu. Poslední, systémová rovina se zaměřuje na hledání příčin konfliktů ve struktuře mezinárodního systému tvořeného státními aktéry a na rozdělení moci v rámci tohoto systému (Waltz, 2018).

Pro účely druhé části práce jsou využity 3 druhy příčin konfliktu, které Waltz rozlišuje. Jedná se o efektivní, permissivní a okamžitou příčinu konfliktu. Efektivní příčinou pro vznik konfliktu je *předmět konfliktu, který se stává jeho příčinou a je vlastní definicí*

konfliktu či sporu jako tzv. střet zájmů nebo objekt sporu (Dubský, 2019, s.16). Permisivní příčinou je v neorealistické teorii chápán anarchistický systém mezinárodních vztahů. Lze tedy hovořit o prostředí umožňujícím vznik a eskalaci konfliktu. Okamžitou příčinou je pak událost, která by v situaci, ve které neexistují předchozí dvě příčiny pravděpodobně nevedla k válce, ale v kombinaci s nimi působí jako spouštěč konfliktu¹ (Dubský, 2019; Waltz, 2018).

Pro zodpovězení druhé výzkumné otázky je třeba nejdříve vymezit definici míru, řešení konfliktu a pro tuto práci relevantní teorie. Johan Galtung (1964, 1969) představil v rámci svého přínosu mírovým studiím rozlišení mezi *pozitivním* a *negativním mírem* spojené se sociální spravedlností. *Negativní mír* se vyznačuje absencí přímého násilí, nelze ho ale považovat za mír plnohodnotný. Pro dosažení *pozitivního* (trvalého) míru je zapotřebí odstranit nepřímé strukturální násilí, které působí jako příčina přímého násilí². Peter Wallensteen (2015, s.8) popisuje řešení konfliktu jako *situaci, kdy strany konfliktu přistoupí na dohodu, která řeší jejich ústřední neshody, přijmou pokračující existenci druhé strany a přestanou využívat násilí proti druhé straně konfliktu*. Teoretický přístup řešení konfliktu usiluje o analýzu příčin konfliktu, neboť se dle něj jedná o *nutnou podmínku úspěšného řešení konfliktu*. Tento přístup zdůrazňuje také význam změny *vztahů mezi stranami sporu tak, aby se ukončení jednoho konfliktu nestalo příčinou dalšího konfliktu* (Waisová, 2005, s.31). Příčinami konfliktu se zabývá první výzkumná otázka v druhé části práce.

Pro zvolený případ připadají v úvahu další dvě teorie. Jedná se především o Zartmanovu teorii zralosti a také o teorii spojenou s příchodem nového lídra. Do Zartmanova stavu *zralosti* dospějí státy, pokud jsou zaseklé v konfliktu, ve kterém nelze plně zvítězit. Pro tuto teorii je důležitá přítomnost tří podmínek: *vzájemně zraňujícího patu, vzájemně lákavé příležitosti a vnímání únikové cesty*. Stěžejní je pro ni také subjektivní vnímání situace aktéry konfliktu (Zartman, 2001; Kaválek a Šmíd, 2018). Teorie nového lídra argumentuje, že pro dosažení posunu v konfliktu je nezbytná změna ve vedení (jednoho z) aktérů. Ten je následně schopný dosáhnout progresu v mírových vyjednáváních, protože nenese vinu na předchozím selhání jednání (Pruitt, 2005, s.5). Obě teorie jsou do jisté míry relevantní, tato

¹ I pokud se jedná o pouhou záminku ke konfliktu.

² Zatímco v realistické tradici je mír chápán jako pouhá absence války.

práce ale v rámci druhé výzkumné otázky usiluje o vymezení podmínek pro vznik mírového uspořádání, které v těchto teoriích nejsou plně obsaženy.

2 Vývoj na území dnešní Eritrey během 20. století

2.1 Tvorba hranic na africkém kontinentu

Hranice je prostor, který *odděluje území jednoho státu od území jiného státu nebo od mezinárodní oblasti, která nepodléhá suverénní moci žádného státu* (Romancov, 2002, s.406). Politické hranice jsou stanoveny ve 3 fázích. Těmito fázemi jsou alokace, delimitace a demarkace³ (Ajala, 1983). V případě Afrických států ke třetí fázi často přímo nedošlo. Absence demarkace a omezená delimitace hraje výraznou roli právě v budoucích rozepřích o hranice mezi (novými) státy. Alokace je politické rozhodnutí o státní příslušnosti určitého území. Při tomto procesu dochází k navržení dělicí linie s ohledem na přírodní podmínky (řeky, hory) a zeměpisné souřadnice. Druhým krokem je delimitace, tedy zaměření hranice v mapě⁴ (smlouvě). Třetí fází stanovování politických hranic je demarkace. Jedná se o podrobnější vytyčení hranic v terénu pomocí sloupů a hraničních kamenů. Při uzavírání smluv o vymezení hranic by měly být brány v potaz nejen přírodní podmínky, ale také společenské a historické útvary. Tomu tak při tvorbě afrických hranic nebylo. Přesné určení umístění hranic na mapách velkých měřítek probíhalo v africkém případě takzvaně „od stolu“, bez dostatečných informací, zapojení místních obyvatel a také bez dostatečného terénního šetření, které spoléhalo jen na hrstku evropských cestovatelů (Ajala, 1983).

Přestože vznik „moderních“ hranic afrických států a rozdělení mezi evropské koloniální velmoci se datuje k roku 1885 a Berlínské konferenci, v před-koloniální Africe existovaly nestatické hraniční oblasti. V rámci těchto hraničních oblastí spolu existovaly různé skupiny bok po boku, nebo byly odděleny „nárazníkovou zónou“. V tom případě se jednalo o oblast, která nespádala pod kontrolu žádné z těchto skupin. Třetím typem byly různé formy enkláv, ve kterých se komunity prolínaly (Ajala, 1983).

³ Čtvrtou fází stanovení politických hranic je administrace, tedy jejich správa, údržba a případná úprava.

⁴ Tento proces by měl probíhat mimo jiné na základě topografických a etnografických.

Evropské velmoci při tvorbě afrických hranic adoptovaly nejjednodušší možné varianty, ve více než 40 % se jednalo o hranice tvořené rovnou čarou (Herbst, 1989). Během procesu vymezování hranic koloniální velmoci nebraly v potaz jinak relevantní faktory pro rozdělování zemí. Dostatečná pozornost nebyla věnována demografii, etnografii ani topografii kontinentu (tamtéž). Dalším, Evropany nerespektovaným aspektem, byla kmenová a jazyková příslušnost (Ajala, 1983). Přestože africké hranice byly z většiny tvořeny bez ohledů na zájmy původních obyvatel, Touval (1966) argumentuje, že proces určování hranic nebyl zcela nahodilý a vyskytly se případy, ve kterých role původních obyvatel kontinentu nebyla čistě pasivní.

Během Berlínské konference v roce 1885 se koloniální velmoci zabývaly především rozdělením Konga a vyřešením problému volné plavby na afrických řekách (Herbst, 1989). Došlo také k upřesňování sfér vlivu, tedy dohod mezi dvěma mocnostmi o respektování zájmů toho druhého na určených územích. Je nutné podotknout, že tyto dohody nezahrnovaly reálné vládcy a obyvatele těchto území. Ti byli zapojeni až v další fázi, ve kterých byly využívány smlouvy⁵ s obyvateli, díky kterým Evropané později získávali legální nárok na území. Africké hranice vytvořené v rámci Berlínské konference a v následujícím období lze rozdělit do tří skupin. První, nejpočetnější skupinou afrických hranic jsou hranice tvořené rovnou čarou. Dalšími dvěma skupinami jsou hranice tvořené řekou a hranice povodí. Vytvoření hranic nově zamezovalo obyvatelům ve volném pohybu, což mělo negativní dopad především na kmeny nomádů (Ajala, 1983). Hlavním cílem koloniálních zemí bylo vyhnout se válce o africká území. Stačilo jim tedy získat oblast na pobřeží, což je na základě dohod mezi koloniálními mocnostmi později opravňovalo k expanzi do vnitrozemí kontinentu. Konference evropským velmocím umožnila získat a rozdělit si tato území bez války a s minimální snahou zahrnout do tvorby hranic demografie, etnografie a topografie kontinentu. Díky přítomnosti na pobřeží a respektováním sfér vlivu mezi kolonialisty, nemuseli Evropané vytvořit ani silnější administrativní instituce (Herbst, 1989).

⁵ Tyto smlouvy byly následně využívány k delimitaci hranic. Delimitace byla ale výrazně ovlivněna koloniálními zájmy – především dostupností cest a způsobilostí k administrativě.

Herbst (1989) považuje způsob a provedení afrických hranic za racionální odpověď evropských velmocí na demografické a topografické struktury afrického kontinentu. Podle něj zabraňovalo vytvoření racionálnějších hranic několik faktorů. Prvním z nich je velká fluidita etnických identit a fakt, že příslušnost obyvatel většinou nepřesahovala vesnice⁶. Populace v Africe byla široce rozptýlená a náchylná k častému přesouvání, což vedlo k tomu, že afričtí vládcí měli moc především nad obyvateli, ne územím⁷ (Goody, 1971, s.30; Herbst, 1989). Topografické hledisko by podle Herbst (1989) také nepřineslo jasné řešení. Přírodní hranice v Africe jsou nejednoznačné, a docházelo by tedy znovu k arbitrárnímu rozhodování, které z nich jsou relevantní a které výraznější relevanci postrádají.

Evropané nenásledovali cestu stanovení silných politických institucí a následné expanze administrativy především z finančních důvodů. Logistické a administrativní překážky byly příliš velké a koloniální státy usoudily, že by se jim snaha o vytvoření silných institucí a výraznější vnitřní administrace nemusela vyplatit podobně jako válka o africké území, která by přinášela velká rizika a nejisté zisky, a které se velmoci snažily za každou cenu vyhnout. V postkoloniálním období pak před totožným dilematem stáli vládcí afrických zemí (Herbst, 1989).

Africké státy⁸ v 60. letech 20. století čelily do jisté míry totožnému problému, jako koloniální velmoci ke konci 19. století. Usilovaly o předejití konfliktům o hranice a území, tedy absolutní vnější suverenitu, a zároveň se potýkaly s minimální vnitřní suverenitou spojenou se slabou domácí institucionalizací. Po koloniálních velmocích tedy africké státy zdědily nedbale vytvořené hranice, ale také velmi slabé domácí instituce. Překreslování těchto hranic by ohrozilo státy samotné a s největší pravděpodobností uvrhlo celý africký kontinent do chaosu (Ajala, 1983). Během prvního řádného zasedání Organizace africké jednoty v Káhiře se členské státy zavázaly k „respektování státních hranic, které existovaly při získání samostatnosti jednotlivých států“ (OAU Resolution 16, 1964). Přijetí principu *uti possidetis* tedy znamenalo uznání koloniálních hranic. Počínání Organizace africké jednoty bylo v konfliktu s právem na sebeurčení, ale principy OAJ se zaměřily na ochranu

⁶ V předkoloniální Africe neexistovalo velké množství větších administrativních jednotek.

⁷ Poznámka k budoucím kapitolám: zajímavý kontrast se zájmy některých etiopských elit, kterým šlo především a přístup k moři, tady eritrejský přístav Assab, a ne o vládu nad eritrejskými obyvateli.

⁸ V rámci Organizace africké jednoty

práva suverénních států nad jedinci. Toto jednání neslo velkou podobnost s tím, co Evropané definovali během Berlínské konference v roce 1885 – přítomnost evropského státu na pobřeží opravňovala k expanzi do vnitrozemí a to, že si koloniální státy s minimální vnitřní suverenitou, zachovaly suverenitu vnější pouze na základě kontroly hlavního města (Herbst, 1989). Význam kolonialismu pro budoucí konflikty mezi africkými státy nespočíval pouze v nedbalém vymezení a nedostatečném vyznačení hranic, ale především ve vytvoření nových státních celků, do kterých bylo zahrnuto vícero etnických, náboženských a jazykových skupin.

2.2 Italské koloniální působení v Africkém rohu a eritrejská cesta za nezávislostí

Etiopská a eritrejská zkušenost s kolonialismem je mezi africkými státy výjimečná. Zatímco většinu afrických zemí si rozdělily koloniální mocnosti, Etiopie zaznamenala vítězství proti italské koloniální armádě v roce 1896 v bitvě u Adwy a zachovala si nezávislost až do počátku fašistické okupace v roce 1935 (BBC, 2020a; Reid, 2007). Eritrejská zkušenost s koloniálním obdobím v Africe je diametrálně odlišná od etiopské, ale o nic méně výjimečná v africkém kontextu. Pro Eritreu, která byla před italským koloniálním působením v Africkém rohu formou provincie Etiopie, je italská okupace momentem vzniku Eritrey jako takové (Reid, 2007). Italská kolonie Eritrea byla založena v roce 1890 a potvrzena v koloniálních smlouvách z let 1897, 1900 a 1902 mezi Itálií a etiopským císařem (Abbink, 1998). Italská koloniální správa se etablovala ve třech fázích, které nenásledovaly v chronologickém pořadí. Těmito fázemi byla pacifikace získaného území, mapování geografie a sociálních vazeb v regionu a aktivní konstrukce koloniálního subjektu (Dirar, 2007). Pro účely této práce má největší význam druhá zmíněná fáze, tedy mapování geografie a sociálních vazeb získaného území koloniální správou. Důležitost zmapování geografie regionu (kartografie) spočívala pro Itálii ve dvou hlavních důvodech. Prvním z nich byla ponižující porážka z března 1896 v bitvě u Adwy, ke které vedla mimo řady taktických chyb také neznalost území, ve kterém se boje odehrávaly a chyby v mapách, které měla italská koloniální armáda k dispozici. Druhým důvodem byla nezbytnost vymezení nových hranic s Etiopií a anglo-egyptským Súdánem. V tomto velmi pomalém, složitém procesu se musela koloniální správa potýkat

s nejasnostmi ohledně lokace hor a řek a narážela také na rozdílné vnímání prostoru (Dirar, 2007). Problematice mapování území a vytváření hranic v Africe byla věnována předchozí kapitola. Druhá část mapování regionu zahrnovala zkoumání sociálních vazeb. Význam zkoumání přísloví, zvyků a zvykového práva místních obyvatel spočíval ve zmapování sítě vztahů a moci v nově vzniknuvší Eritreji. Koloniální správa pak na základě těchto poznatků vydávala vládní nařízení a změnila právní systém. Nový právní systém například zakazoval nájezdy, které byly před tím součástí zvykového práva a byly často využívány k rozšíření bohatství. Koloniální správa přistoupila také ke standardizaci eritrejských jmen. Tyto změny měly nevyhnutelně zásadní dopad na komunity žijící na spravovaném území (tamtéž).

Etnografické a lingvistické informace pak italská koloniální správa využívala v rámci své koloniální strategie. Tato strategie se zaměřovala na tři hlavní elementy: etnicitu, náboženství a sociální stratifikaci (Dirar, 2007). Nutno podotknout, že italská koloniální správa tyto informace používala a manipulovala ve prospěch fungování své vlády nad eritrejským územím. Velký hladomor, ekologická a humanitární katastrofa, která Eritreu zasáhla v letech 1888 až 1902, v podstatě zabránila zformování protikoloniální opozice. Zbytky eritrejských elit pak italská koloniální správa zničila v první polovině devadesátých let. Místní lídři buď utekli do exilu, nebo skončili v detenčních táborech na ostrově Nokhra a v přístavním městě Assab (tamtéž). Interakce mezi kolonizátory a kolonizovaným obyvatelstvem byla nevyhnutelná. Koloniální vládnutí a nařízení mělo odlišné dopady na různé sociální, etnické a náboženské skupiny. Italská koloniální správa se sice zbavila zbytků existující elity, ale ať už mimoděk nebo úmyslně v rámci koloniální strategie vytvořila novou elitu. Tato nová elita, která často pocházela z dříve potlačovaných skupin, dodávala koloniálnímu režimu podporu nebo se alespoň vyznačovala, jak uvádí Dirar (2007, s. 259), pro italskou správu *užitečnou apatii*.

Pro účely koloniální strategie se italské koloniální správě podařilo využít především eritrejskou etnickou diverzitu. Etnické skupiny, které byly využívány jen jako pracovní síla, byly koloniální správou zbaveny této povinnosti. Lokální autority byly přeměněny do placených pozic, jejichž obsazení určovali Italové. Náboženství bylo kolonizátory rozpoznáno také jako zásadní prvek. V této otázce se koloniální správa řídila závěry Berlínské konference, které umožňovaly náboženskou svobodu, především kvůli působení

misionářů. Italská koloniální správa byla v tomto případě ještě benevolentnější a její zákony a nařízení nakonec darovaly muslimské komunitě větší svobodu⁹, díky čemuž se její členové ve větším počtu později zapojili do eritrejských nacionalistických organizací. Silně provázáno s vytvořením nových elit bylo i koloniální vzdělávání, do kterého byli zapojeni místní obyvatelé a které lze rozdělit do několika období. Do roku 1911 se neslo v duchu italské kulturní nadřazenosti, italština byla vyučována jako dominantní jazyk. Pro italské žáky fungovala také výuka arabštiny a amharštiny, jelikož oba jazyky byly vnímány jako *lingua franca* obchodu v regionu. Následující liberální období, které lze vnímat jako přechod od nástupu italské koloniální správy a zavedení vzdělávání k fašismu skončilo v roce 1921. Došlo v něm k zavedení škol, které měly připravit syny vůdců místních komunit a bývalé koloniální vojáky na zapojení se do rolí¹⁰ v administrativních institucích. Školy cílily na náboženské skupiny odděleně – italština byla vyučována pro všechny náboženské skupiny, pro muslimské žáky byla druhým jazykem arabština a pro ortodoxní křesťany se jednalo o tigrajštinu. To vedlo k dalšímu posílení jazykových identit a zapojení eritrejských učitelů do systému. Následně došlo k dalšímu rozšíření až do roku 1931, kdy započalo fašistické období. V tomto období se italská správa pokoušela o implementaci fašistických myšlenek na koloniální území a vytvoření totální společnosti. Tato snaha paradoxně vedla k většímu zapojení eritrejského obyvatelstva do vzdělávacího systému, vznikaly nové školy a amharština se stala povinným jazykem (avšak byla definována jako neeritrejská) (Dirar, 2007). Abbay (2001) ovšem uvádí, že vzdělávání nezahrnovalo dostatečnou část populace k tomu, aby došlo k poitalštění původních obyvatel regionu. Podstatné pro Eritreu pod koloniální správou byly především investice a modernizace v technologické a zemědělské oblasti, které do oblasti přicházely z Evropy. Množství obyvatel s přístupem ke vzdělání se zvýšilo v době, kdy území administrovali Britové (Abbay, 2001).

Jak bylo popsáno v předcházející části, italský kolonialismus je pro eritrejskou samostatnost relevantní ze dvou hlavních důvodů. Zaprvé se jedná o zakládající moment pro Eritreu jako takovou (Dirar, 2007; Reid, 2007). Za druhé, přestože italská koloniální

⁹ Eritrea měla v tomto období dvě dominující náboženství: ortodoxní křesťanství a islám. Ortodoxní křesťanství převládalo v eritrejských výšinách, zatímco muslimská komunita se nacházela v nížinné části eritrejského území.

¹⁰ Jednalo se o pozice jako poslíček nebo armádní posty. V tomto období Italové ustoupili od úmyslu vytvořit v Eritrei kolonie osadníků.

správa zničila původní elitu a zabraňovala přirozenému vzniku opozičních elit, tak svým jednáním vytvořila privilegované skupiny¹¹, ze kterých vznikly nové elity. Část členů těchto nově vzniknuvších elit se zapojila do britské administrativy, které bylo eritrejské území svěřeno po italském koloniálním kolapsu v roce 1941 a následně také do po koloniálního formování Eritrey (Dirar, 2007).

Eritrea byla od roku 1941 pod britskou správou. V roce 1952 odhlasovalo Valné shromáždění Organizace spojených národů připojení Eritrey k Etiopii v rámci federativního uspořádání (BBC, 2018a). V rezoluci 390(V) A doporučuje Valné shromáždění OSN, aby Eritrea byla autonomní jednotkou v rámci federace. Pravomoci federální vlády vymezuje rezoluce na obrannou a zahraniční politiku a výběr federálních daní. Mandát eritrejské vlády se vztahuje k činnostem nevyhrazeným pro vládu federální – jedná se například o rozpočtovou politiku v rámci Eritrey. Eritrejská vláda měla mít exekutivní, legislativní a soudní pravomoci v domácích záležitostech. OSN vzala při rozhodování v potaz nejen propojenou minulost obou útvarů a špatné vyhlídky na ekonomickou životaschopnost samostatné Eritrey, ale také etiopské nároky na eritrejské území – především kvůli přístupu k moři (UN Resolution 390(V) A, 1950). O deset let později skončila federace a z Eritrey se stala etiopská provincie. Zařazení Eritrey jako 14. provincie do Etiopského císařství předcházelo několik událostí, které konec federace nastiňovaly. V roce 1958 došlo k zavedení etiopské vlajky jako jediné oficiální vlajky i pro Eritreu¹². Oficiální jazyk Eritrey byl z arabštiny a tigrajštiny, jazyků uvedených v článku 38 eritrejské ústavy z roku 1952, na amharštinu – jazyk dominantní etiopské etnické skupiny. Tato situace výrazně přispěla k vzniku eritrejských nacionalistických skupin. V roce 1958 vznikla Eritrejská osvobozenecká fronta (ELF), předchůdce Eritrejské lidově osvobozenecké fronty (EPLF) (Negash, 1997). V následujících letech se rozhořela partyzánská válka o nezávislost mezi eritrejskými nacionalistickými hnutími a etiopským císařstvím. Etiopský císař Haile Selassie byl svržen marxistickým vojenským režimem (Derg), v jehož čele stál Mengistu Haile Mariam. V roce 1974 tedy došlo ke změně režimu, ale boj o eritrejskou samostatnost pokračoval (BBC 2018a). Proti marxistickému režimu vznikla také koalice etiopských hnutí, z nichž nejvýraznější byla Tigrájská lidově

¹¹ Privilegované skupiny tvořily povolání jako učitel, koloniální voják nebo telefonní operátor. Koloniální správa předpokládala, že díky těmto skupinám bude docházet k poitalštění eritrejské populace zevnitř.

¹² Eritrejská vlajka vytvořená v roce 1952 tímto krokem přestala být platná.

osvobozenecká fronta¹³. Sovětským svazem podporovaný vojenský režim ve snaze o eliminování svých odpůrců spustil tzv. rudý teror. V roce 1982 přistoupí Mengistův režim k Sověty podporované kampani pojmenované Rudá hvězda. EPLF se ve spolupráci s TPLF podaří odvrátit masivní vojenskou ofenzívu. Koalici tvořené z osvobozeneckých skupin (mimo zmiňovaných TPLF a EPLF například OLF – Osvobozenecká fronta Oromie) se podařilo společného nepřítele porazit. TPLF se po výhře proti marxistickému režimu postavilo do čela koalice vládnoucí v Etiopii. Etiopským ministrem se stal Meles Zenawi. Eritrea potvrdila referendem z roku 1993 svou nezávislost a jejím prezidentem se stal vůdce EPLF Isaias Afwerki (BBC, 2020a; UCDP b).

Abbay (2001) zastává názor, že italský kolonialismus neměl dostatečný vliv na eritrejskou společnost v tom smyslu, že by vznikla nová eritrejská identita, odlišná od etiopské (tigrajské) identity. Negash (1997) uvádí tři faktory, které přispěly k tvorbě odlišné eritrejské identity od poloviny 30. let 20. století. Prvním faktorem je povědomí o nadřazenosti obyvatel území pod moderní italskou koloniální správou nad „zpátečnickými“ Etiopany. Dalším odlišujícím faktorem byl příliv italského kapitálu a ekonomický rozmach v tomto období. Třetím faktorem pak byla klíčová role Eritrejců v koloniální armádě, která bojovala proti Etiopskému císařství. Jejich služba v armádě byla oceněna ze strany koloniální správy a Eritrejci se těšili zvláštnímu přístupu v rámci italského koloniálního impéria. Pro vznik zřetelně odlišné eritrejské identity byla podobně důležitá i válka o nezávislost nejdříve proti Etiopskému císařství a později proti vojenskému režimu Derg (Reid, 2007). *Na rozdíl od většiny případů afrického nacionalismu, eritrejský nacionalismus byl založen ne na antagonismu k (evropským) koloniálním mocnostem, ale na nepřátelství k nové mocnosti, okupující eritrejské území – tedy k Etiopii (Dirar, 2007, s.270).* V rámci ideologického postoje eritrejských nacionalistických skupin v čele s EPLF bylo etiopské jednání spojené s koncem federace vnímáno jako koloniální okupace, zatímco díky italské koloniální zkušenosti došlo ke zrodu Eritrey a eritrejství jako takového (Reid, 2007). Abbay (2001) naopak zmenšuje význam italského kolonialismu pro vznik eritrejské identity a klade důraz události předcházející rozpadu federace a následnou válku o nezávislost. Je zřejmé, že na vznik samostatné Eritrey měly vliv oba tyto faktory. Otázkou ale zůstává, zda tyto pro eritrejskou

¹³ Spolupráci a neshodám mezi TPLF a EPLF je věnována pozornost v další části práce.

populaci formující události dostatečně odlišily eritrejskou a tigrajskou identitu a nakolik se jim podařilo spojit rozličné etnické skupiny obývající území Eritrey do jednoho národa.

3 Etiopsko-eritrejský hraniční konflikt

3.1 Události druhé etiopsko-eritrejské války 1998-2000

Druhá etiopsko-eritrejská válka započala 6. května 1998, kdy eritrejské ozbrojené jednotky vstoupily do Etiopií administrovaného města Badme. Potyčky mezi eritrejskými jednotkami a etiopskou policií přerostly ve válku, která si mezi lety 1998 a 2000 vyžádala desetitisíce obětí. Boje se rozšířily do dalších oblastí. Spolu s Badme na západě válčily eritrejské a etiopské jednotky také v centrální části hranic Zalambessa a na východě, jižně od eritrejského přístavního města Assab. Během úvodních měsíců války provedlo eritrejské letectvo útoky na města v severní části Etiopie (region Tigráj). Při těchto útocích na Megele a Adigrat zahynulo přes šedesát obyvatel. Etiopské letectvo odpovědělo útokem na leteckou základnu v Asmaře. V červenci 1998 došlo k uzavření moratoria na letecké útoky, které vyjednaly Spojené státy americké. Během konfliktu docházelo také k násilnému vyhošťování a porušování práv Eritrejců žijících v Etiopii a Etiopanů žijících v Eritreji pod záminkou ohrožení národní bezpečnosti. Počty vyhoštěných obyvatel se pohybovaly v desítkách tisíc (Abbink, 1998; UCDP c). Eritrejské jednotky během prvního roku postupovaly velmi pomalu a získaly omezené území. Po relativně klidném několikaměsíčním období přišla v únoru 1999 ofenziva, během které se etiopským jednotkám podařilo zatlačit eritrejské vojáky z okupovaných území a získat Badme. V dubnu 2000 se Etiopii podařilo získat veškeré území zpět a posunout boje dál za hranice na eritrejské území. Během pěti týdnů od 12. května se etiopské jednotky během úspěšné ofenzivy probojovaly až na 100 km do eritrejského území. Jednalo se o mimořádně krvavý konflikt, který typem bojů připomínal první světovou válku. Ztráty na životech vojáků dosahovaly desetitisíců a desetitisíce obyvatel byly vyhoštěny z obou zemí. Tuto humanitární katastrofu prohlubuje fakt, že více než milion lidí bylo kvůli bojům vysídleno ze svých domovů. Dopad na lokální kapacitu produkce potravin v Eritreji byl také drastický, více než jeden a půl milionu obyvatel v roce 2001 potřebovalo různé formy potravinové pomoci. Špatnou zemědělskou situaci způsobenou boji a vysídlením obyvatel

prohloubilo sucho, které zasáhlo oblast ve stejnou dobu (World Bank, 2009; UCDP c). Několik týdnů po rozpoutání konfliktu se o mediaci pokoušela Rwanda a Spojené státy americké společně s Organizací africké jednoty. Obě strany konfliktu nakonec souhlasily s dvěma dokumenty OAJ (Rámcová dohoda a Modality), ale vyjednávání ohledně třetího dokumentu (Technická opatření) selhala. V reakci na eskalaci konfliktu v květnu 2000 vydala Rada bezpečnosti OSN rezoluci číslo 1298 (2000a), která měla zabránit prodeji zbraní, vojenské techniky a materiálu oběma válčícím zemím. V červnu podepsali ministři zahraničí obou zemí Dohodu o ukončení nepřátelství mezi Eritreou a Etiopií. V návaznosti na tento vývoj rozhodla Rada bezpečnosti OSN rezolucí 1312 (2000b) o zřízení Mise OSN v Etiopii a Eritreji. Dohoda o ukončení nepřátelství mezi Eritreou a Etiopií spolu se třemi dokumenty OAJ sloužily jako základ pro mírovou dohodu, která byla podepsána v prosinci 2000 (UCDP c, UNMEE).

3.2 Příčiny druhé etiopsko-eritrejské války

Druhá etiopsko-eritrejská válka byla v médiích často označována jako válka bez příčiny a zřejmého důvodu, válka mezi bratry. Pro velkou část mezinárodních pozorovatelů znamenalo vypuknutí ozbrojeného konfliktu v takovém rozsahu překvapení. Válka samotná a její aktéři byli přirovnáváni *ke dvěma plešatým mužům bojujícím o hřeben* (BBC, 2018b). Toto přirovnání se vžilo především v souvislosti s městem Badme, tedy s místem, kde konflikt vzplanul a rozšířil se z něj na další fronty, a které hrálo důležitou roli v rámci mírových vyjednávání. I přes tuto skutečnost je jeho význam převážně symbolický, jelikož jeho zisk pro ani jednoho z aktérů neznamena výrazné ekonomické ani strategické posílení. Přestože je etiopsko-eritrejská válka rámována jako výhradně hraniční konflikt, její kořeny jsou mnohem hlubší. Tato kapitola se věnuje určení a vysvětlení důvodů, které ke vzniku konfliktu vedly. Využívá k tomu analytický přístup představený v teoreticko-metodologické kapitole, tedy rozdělení na okamžitou, efektivní a permissivní příčinu konfliktu.

Okamžitou příčinou druhé etiopsko-eritrejské války byly události z první poloviny května 1998, které se odehrály ve městě Badme. Badme je malé město na západě eritrejsko-etioopské hranice. Mimo tržiště není nijak výjimečné, a přesto se jednalo o bod vzplanutí druhé etiopsko-eritrejské války. Během následujících let zůstávalo ve středu nejdříve bojů

v rámci hraničního konfliktu a později hrálo důležitou roli v rámci mírových vyjednávání. Konflikt ve městě začal střetem ozbrojených jednotek Tigrajského regionu a Eritrey 6. května 1998. Eritrejské ozbrojené síly o 6 dní později započaly okupaci hraničního města. V průběhu války se Etiopii podařilo získat kontrolu nad městem. Před vypuknutím konfliktu v roce 1998 bylo město administrováno etiopskými institucemi a obyvatelé Badme platili daně v Etiopii. Do etiopského regionu Tigraj následně uprchla velká část populace, když boje na hranicích mezi Eritreou a Etiopií započaly. Během bojů o eritrejskou nezávislost byla oblast kolem města Badme pod kontrolou povstaleckých hnutí (EPLF a TPLF). V koloniálních smlouvách mezi Etiopií a Itálií není oblast města Badme věnována větší pozornost, na přelomu 19. a 20. století totiž nebyla obydlena, a tak jí nebyla přisuzována důležitost (Abbink, 1998). Význam města Badme pro oba sousedy a pro válku v roce 1998 byl symbolické povahy. O tom svědčí nejen další příčiny války, kterým se tato práce věnuje, ale také jednání obou států během války a v rámci následujících pokusů o mírové ujednání. Po tom, co etiopské ozbrojené jednotky vyhnaly eritrejské vojáky a získaly kontrolu nad městem, pokračovaly hluboko do eritrejského území. Tedy nezastavily se ve chvíli, kdy získaly zpět území, které před válkou spadalo pod etiopskou správu. Část politické a armádní reprezentace a část etiopské populace považovala za význam této války zcela jiný cíl, než zisk Badme (Bereketeab, 2009). Symboličnost města se projevila během období po uzavření Alžírských dohod, označovaném jako období *bez války a bez míru*. Rozhodnutí Eritrejsko-etiofské hraniční komise přisoudilo Badme Eritreji, což vedlo k odvolání souhlasu s tímto rozhodnutím ze strany Etiopie. Eritrejsko-etiofská hraniční komise (EEBC) ve svém rozhodnutí ale nespécifikovala konkrétní souřadnice města (Abbink, 2003b). EEBC jako takové a jejímu rozhodnutí je věnována pozornost v následující kapitole.

V následujících odstavcích se práce soustředí na efektivní příčiny konfliktu. Pro vznik druhé války mezi Eritreou a Etiopií měl stěžejní význam vztah mezi bývalými spojenci v boji proti režimu Derg, Eritrejskou lidově osvobozenou frontou a Tigrajskou lidově osvobozenou frontou. Obě tyto skupiny se po výhře nad marxistickým režimem na začátku 90. let dostaly do čela vlád ve svých zemích. Etiopský i eritrejský režim vznikl z povstaleckých hnutí, které sdílely společnou ideologii etnicko-regionálního nacionalismu a marxismu. Tato povstalecká hnutí převzala moc ve svých zemích v roce 1991, a přestože během války o nezávislost sdílela nejen ideologie a částečně jazyk, měla především

společného nepřítele. Hlavně nutnost boje proti společnému nepříteli zabránila rozšíření neshod mezi oběma povstaleckými hnutími v 70. a 80. letech (Abbink, 1998). Tigrajská lidově osvobozenecá fronta byla inspirována starší Eritrejskou lidově osvobozenecou frontou a při svém vzniku v roce 1975 převzala nejen její organizační strukturu, ale i její interní problémy. V roce 1976 vydalo tigrajské povstalecké hnutí manifest, v němž byl představen záměr o vzniku Tigrajské republiky. Ta by zahrnovala část eritrejského území i obyvatel (Bereketeab, 2009). Na konci 70. let došlo kvůli názorovým střetům zapříčiněným těmito záměry a k přerušení vztahů mezi povstaleckými hnutími. V 80. letech byla spolupráce z pragmatických důvodů obnovena. Tigrajské hnutí poslalo své bojovníky na pomoc EPLF proti operaci Rudá hvězda, kterou spustil etiopský autoritativní režim. Následoval nárůst moci a území, které TPLF v oblasti Tigre kontrolovalo. Přestože se hnutí oficiálně vzdalo projektu „Velká Tigraj“, stále zůstával velký prostor pro spory mezi povstaleckými hnutími. Jednalo se především o rozdílné názory na vedení bojů, TPLF například oponovala vzniku vojenské základny pro EPLF. I přes to, že se TPLF formálně vzdalo secesionistických cílů, stále usilovalo o prosazení rozšíření práva na sebeurčení v Eritreji, což bylo ze strany EPLF vnímáno jako útok na eritrejskou integritu a vedlo to k opětovnému narušení vztahů. V roce 1988 byla spolupráce mezi TPLF a EPLF znovu započata, ale zmiňované problémy nebyly vyřešeny (Bereketeab, 2009; Reid, 2007). Rozepře mezi Tigrajskou lidově osvobozenecou a Eritrejskou lidově osvobozenecou frontou byly přeneseny i do období, kdy se obě hnutí dostala do popředí vlád ve svých zemích. V tomto případě se jednalo především o spory ohledně hranice mezi tigrajským regionem a Eritreou, která byla pro obě hnutí citlivým tématem. Oblast v okolí města Badme by podle koloniálních map měla spadat do jihozápadní části Eritrey. Potom, co etiopský režim v 60. letech upustil od federativní formy vládnutí a z do té doby autonomní eritrejské části federace se stala provincie, byla oblast administrována Etiopií. Během války byla tato oblast střídavě pod kontrolou TPLF a EPLF, ale během bojů proti etiopskému režimu byla problematika odsunuta na druhou kolej. Po válce TPLF ve vládní koalici rozšířila etiopské hranice podle etnického klíče, aby bylo zahrnuto více Tigrajanů. Přestože problematika zřejmého vymezení a vytyčení hranice zůstávala na druhé koleji, Eritrea se na ni pokoušela upozornit. V srpnu 1997 žádal eritrejský prezident Isaas Afwerki etiopského premiéra Zenewiho o spolupráci na řešení tohoto problému a předejití možnému konfliktu. Následně vznikla Společná hraniční komise, za několik měsíců už byla ale její činnost přerušena začínajícím konfliktem (Sorenson a Matsuoka, 2001). Obě

země nevybudovaly dostatečné demokratické instituce a práva a svobody jejich občanů byla často narušována (Freedom house, 2000). Tento problém byl přítomný především v Eritreji, kde byla politická struktura založena na jedné dominantní straně bez prostoru pro opozici. V obou zemích byla kontrola a rozdělování ekonomických zdrojů podmíněna loajalitou autoritativním vládám a založena na silných osobních vazbách etnických skupin, které byly u moci¹⁴ (Abbink, 1998).

Výraznou roli v tomto konfliktu hrála bezesporu také ekonomická propojenost obou zemí, a především pak ekonomická závislost Eritrey na Etiopii. Etiopie představovala pro Eritreu nejdůležitější exportní trh a spoléhala na ni i co se týče importu potravin. V roce 1997 představila Eritrea novou měnu (nakfa), přičemž do té doby využívala etiopský birr. Tato eritrejská snaha způsobila napětí mezi vládami¹⁵, především v souvislosti s přístavními poplatky, které činily výraznou část eritrejských příjmů. Mohlo se tedy jednat o snahu o vytvoření nátlaku na etiopskou vládu a o pokus donutit ji k návratu k pro Eritreu výhodné zahraničně-ekonomické politice (tamtéž). Ekonomické příčiny konfliktu ale odmítnul eritrejský prezident jako spekulaci ovlivněnou zahraniční kulturou (Tronvoll, 1999). Eritrea byla navíc v tomto období v nějaké formě konfliktu se všemi svými sousedy. Nevyřešené spory mezi TPLF a EPLF, nízká úroveň demokracie v obou zemích a špatná ekonomická situace Eritrey jsou efektivními příčinami etiopsko-eritrejské války. Další efektivní příčinou je eritrejské území jako takové. Především se jedná o přístav Assab, tedy přístup k moři. Část etiopské elity měla v úmyslu o zisk přístupu k moři usilovat (Bereketeab, 2010), a přestože toho nakonec nedocílila, lze tento pokus charakterizovat jako předmět konfliktu. Otázka eritrejského území je spojena chápáním této války jako války o potvrzení eritrejské samostatnosti. Toto vnímání lze částečně zařadit do třetí skupiny příčin, příčin permisivních.

Politicko-ekonomické důvody, zmíněné v předchozích odstavcích, konfliktu předcházely a měly vliv na jeho vznik. Stěží by ovšem došlo k tak krvavé a brutální válce jen kvůli těmto příčinám. Konflikt, který mohl být započat kombinací chybných kroků eritrejské vlády, a který byl umožněn dlouho upozadovaným problémem vymezení a vytyčení hranice, je nutné vnímat uvnitř vlastního rámce tvořeného unikátní koloniální minulostí

¹⁴ V literatuře jsou tyto režimy označovány jako neopatrimoniální (Fukuyama: 2004)

¹⁵ Eritrea požadovala paritu nové měny s etiopským birrem.

obou zemí, federací, válkou o nezávislost a s ní spojeným úspěšným secesionistickým snažením Eritrey. Tyto události vytvořily prostředí pro vznik a krvavou eskalaci etiopsko-eritrejské války. Těmito permisivními příčinami konfliktu se zabývá první část práce. V následující části je věnována pozornost eritrejské samostatnosti především ve vztahu s etiopským nacionalismem a dalšími psychologickými faktory.

Druhá etiopsko-eritrejská válka představovala pro Eritreu boj o potvrzení své samostatnosti z roku 1991 (1993), zatímco pro část etiopského nacionální diskurzu se jednalo o příležitost, vzít si „své“ území zpět. V rámci teritoriálního zisku by pro Etiopii měl speciální význam přístav Assab, který by jí umožnil přístup k Rudému moři. Do tohoto vnímání zapadá také jednání obou států před válkou. Eritrejská vláda usilovala o ekonomickou spolupráci za účelem prohloubení své samostatnosti. Naproti tomu etiopská vláda využívala ekonomickou situaci pro prohloubení eritrejské závislosti na Etiopii (Bereketeab, 2010).

Ačkoliv etiopská vláda přijala eritrejskou nezávislost klidně, to stejné se nedá říci o etiopské společnosti, a především o části etiopské diaspory. V rámci etiopské diaspory je široce rozšířený tzv. „dálkový“ nacionalismus, například Habešský fundamentalismus. Etiopský nacionalismus využívá připodobnění národu a rodiny, ve kterém je autenticita a autorita získávána skrze rodinu a území. Etiopie je v něm přirovnávána k matce a Eritrea k zatoulanému dítěti. Eritrea je v rámci této nacionalistické propagandy oddělena od své *matičky* 1) kolonialismem 2) geograficky, řekou Mereb. Pro příslušníky těchto skupin byla válka novou nadějí na návrat ztraceného dítěte – pracovali totiž s předpokladem, že je eritrejská samostatnost dočasnou záležitostí. Oproti hluboce historicky zakořeněné etiopské identitě, se pro tyto skupiny v případě eritrejského nacionalismu jedná o „pseudo“ národní identitu (Sorenson a Matsuoka, 2001). Etiopský premiér Zenawi připustil eritrejskou samostatnost, mohlo se tedy jednat z jeho strany o snahu získat zpátky podporu etiopských patriotů. Tomuto předpokladu nasvědčovaly některé fáze války. V tomto období se spojily zájmy etiopských nacionalistů a Tigrajské lidově osvobozené fronty¹⁶. TPLF usilovala o hegemonii v regionu a zároveň její představitelé prosazovali pokračování v postupu do eritrejského území a obsazení přístavu Assab (Sorenson a Matsuoka, 2001).

¹⁶ TPLF byla spolu s EPLF viněna tímto diskurzem z rozpadu etiopské federace.

4 Eritrejsko-etioopské vztahy po alžírských dohodách

4.1 Období bez války a bez míru

Druhá etiopsko-eritrejská válka byla formálně ukončena podepsáním Alžírské mírové smlouvy 12. prosince 2000. Smlouva byla podepsána eritrejským prezidentem Isaiasem Afwerkim a etiopským premiérem Melesem Zenawim. Svým svědectvím smlouvu zaručila Alžírská demokratická a lidová republika, Spojené státy americké, Organizace spojených národů, Organizace africké jednoty a Evropská unie. Podepsání mírové smlouvy předcházelo vyjednávání obou válčících stran zprostředkované Alžírskem a podepsání dohody o ukončení nepřátelství v Alžíru 18. června 2000. V rámci prosincové mírové smlouvy se obě strany zavázaly také k dodržování rámcové dohody stanovené Organizací africké jednoty z července 1999. Ve 4. článku smlouvy obě strany znovu potvrzují princip *uti possidetis*, který byl odsouhlasen na summitu Organizace africké jednoty v Káhiře v roce 1964 a který byl založen na respektování státních hranic existujících při získání nezávislosti. Článek 4 mírové smlouvy stanovil také vznik nezávislé hraniční komise se sídlem v Haagu. Komisi byl přidělen úkol rozhodnout o delimitaci a demarkaci eritrejsko-etioopských hranic podle koloniálních smluv z let 1900, 1902 a 1908 a na základě mezinárodního práva. Hraniční komise neměla mandát rozhodovat *ex aequo et bono*. Rozhodnutí komise mělo být podle mírové smlouvy závazující a finální a obě strany se zavázaly k jeho respektování (Agreement between the Government of the State of Eritrea and the Government of the Federal Democratic Republic of Ethiopia , 2000).

Během ledna 2001 čítala mise OSN již 4 200 příslušníků vojenského personálu. Následně byla vytvořena dočasná bezpečnostní zóna mezi Eritreou a Etiopií (UCDP c). Eritrejsko-etioopská hraniční komise vydala své rozhodnutí o delimitaci hranic 13. dubna 2002. Po tom, co obě strany konfliktu vyjádřily svůj souhlas s verdiktem, přistoupila komise k druhé části svého mandátu: instrukce k demarkaci hranic byly vydány 8. července 2002 a během období od března do srpna 2003 se podařilo částečně dokončit demarkaci východní hranice. Další pokračování bylo znemožněno, jelikož Etiopie zpochybnila část rozhodnutí

komise¹⁷ (EEBC, 2008). Během následujících let pokračovalo zhoršování vztahů mezi Eritreou a Etiopií. Obě země posouvaly své jednotky směrem k hranici a Eritrea nejdříve zakázala lety helikoptér OSN ve svém vzdušném území a následně přistoupila k vyhoštění členů mise OSN ze západních zemí. V roce 2006 vstoupilo 1500 eritrejských vojáků do dočasné bezpečnostní zóny (UCDP c). Další pokusy komise o shodu na rozhodnutí a pokračování v demarkaci byly neúspěšné. Komise následně přistoupila k alternativnímu přístupu stanovení hranice pomocí techniky modelování terénu. Protože nedošlo k dohodě mezi zeměmi o souhlasu na hraničních bodech vytyčených alternativním přístupem do stanoveného termínu, komise 30. listopadu 2007 rozhodla o závaznosti již zmíněných hraničních bodů (EEBC, 2008). K dalšímu zhoršení eritrejsko-etiofských vztahů přispělo zapojení obou zemí do konfliktu v Somálsku. Etiopské jednotky byly vyslány na pomoc vládě v boji proti povstaleckým skupinám, které byly podporovány Eritreou (UCDP, c). Rada bezpečnosti Organizace spojených národů přijala 30. července 2008 rezoluci 1827 (2008), která ukončila misi OSN v Etiopii a v Eritreji. Pokračování mise bylo znemožněno především jednáním eritrejské vlády, která restrikcemi uvalenými na UNMEE znemožňovala fungování mise (UNMEE). Po skončení mise OSN v Etiopii a Eritreji docházelo mezi státy k drobnějším ozbrojeným střetům. Tyto střety byly většinou jednou ze stran popírány. V roce 2016 došlo k eskalaci vztahů, která vyústila 12. června ve dvoudenní bitvu se zapojením dělostřelectva. Informace o příčině, bojích a padlých se rozcházel, ale obě strany potvrdily, že ke střetu došlo (UCDP c).

Poválečná situace v Eritreji nebyla příznivá. Nedostatek jídla a špatný ekonomický stav země vedl ke zvyšování podpory lokálních protestních hnutí. V obou zemích docházelo k propouštění válečných vězňů, omezenému návratu vysídlených obyvatel a k operacím, které usilovaly o odminování území v okolí hranice. Normalizace života kolem hraniční linie byla v tomto období velmi vzdálená a domácí opozice posilovala v obou zemích (Abbink, 2003a). Eritrejský prezident Isaias využil válku a následné poválečné období ke zkonsolidování moci v rámci Eritrey a eliminování domácí opozice (Woldemikael, 2018). Během září 2001 se režimu podařilo úspěšně zaútočit na domácí opozici a média (Müller 2018). Eritrejský režim i v tomto období odmítal zrušit povinnou národní vojenskou službu, která fungovala nejen jako prostředek pro udržení vysokého počtu vojáků z civilních skupin obyvatel, ale sloužila také pro budování militarizované národní identity

¹⁷ Konkrétně se jednalo o město Badme, které komise přidělila Eritreji.

v období nekončícího konfliktu. Udržování obyvatelstva v tomto stavu umožňovalo eritrejskému režimu alespoň omezeně předcházet problémům etnicko-regionálního typu. Konfliktní povaha situace připouštěla zjednodušení ve smyslu, že na jedné straně hranice jsou Eritrejci a na druhé Etiopané (Woldemikael, 2018). Dalším důvodem, proč eritrejský režim nepřistoupil k demobilizaci, byla nejspíše obava z návratu vojáků do hlavního města Asmary (Abbink, 2003a).

4.2 Eritrejská izolace a role mezinárodní komunity

Eritrea je v rámci světové politiky vnímána velmi negativně. Častokrát je považována za příčinu nestability v Africkém rohu. Způsob, jakým je v médiích prezentována je do jisté míry zasloužený, ale jednostranný (Plaut, 2013). Represivní povaha eritrejského režimu se vůči svým občanům projevovala především ve formě národní vojenské služby. Zpráva Rady OSN pro lidská práva z června 2015 uvádí, že v případě porušování lidských práv v Eritreji se může jednat o zločiny proti lidskosti (Müller, 2016; OHCHR, 2015). V Eritreji také nebylo v podstatě žádné internetové připojení a přístup k zahraničním médiím (Woldemikael, 2018). Na začátku 90. let 20. století vstoupila Eritrea jako nový samostatný aktér na území, pro které jsou multietnicita a hraniční konflikty typické. Přesto byla Eritrea viděna jako jedna z hlavních příčin nestability v Africkém rohu, protože se během krátkého období své existence zapojila do ozbrojených konfliktů se všemi svými sousedy (Müller, 2016). Eritrea byla v tomto období částečně svou vinou vystavena extrémní izolaci. Byly na ni Organizací spojených národů uvaleny sankce, měla nefunkční vztahy se svým sousedem a v podstatě neexistující diplomatické vztahy s většinou západních zemí. Nutno podotknout, že eritrejský prezident Isaias této izolace využíval například pro neustálou mobilizaci obyvatelstva. Právě povinná vojenská služba stojí za velkou částí případů porušování lidských práv v Eritreji (Müller, 2016; Woldemikael, 2018).

Eritrea se v této situaci ocitla z velké části právě v souvislosti s konfliktem s Etiopií. Pro ilustraci tohoto argumentu práce využívá dva body. Prvním z nich je fakt, že na Eritreu byly uvaleny sankce OSN kvůli její podpoře islamistických hnutí v Somálsku a snaze o destabilizaci regionu (UN Resolution 2023, 2011; UN Resolution 1907, 2009). Eritrejské zapojení v Somálsku bylo do určité míry snahou o oslabení svého soka mimo hranice obou

států. Vzhledem k tomu, že by etiopský i eritrejský režim uvítal změnu ve vládě druhého státu, strategie tzv. zástupných válek¹⁸ byla relevantní a využívána oběma stranami (Abbink, 2003a). To se potvrdilo například při válce v Somálsku, kde etiopské jednotky bojovaly na straně federální vlády a Eritrea podporovala islamistická povstalecká hnutí¹⁹. Obě vlády se s pomocí povstaleckých hnutí v druhé zemi pokoušely narušit vliv vládnoucích skupin (Müller, 2016).

Druhým vysvětlujícím bodem je etiopské strategické partnerství se Spojenými státy americkými. Velký význam pro etiopsko-americké vztahy a eritrejskou izolaci má válka proti teroru²⁰. Eritrea nabídla Spojeným státům americkým své existující základny a letiště a v roce 2002 dokonce usilovala o to, aby se stala lokací pro stálou základnu CJTF-HOA (Combined Joint Task Force – Horn of Africa). V souvislosti s permanentní základnou najala eritrejská vláda americkou firmu, která jí měla pomoci s lobbováním eritrejských zájmů. Eritrea s touto snahou neuspěla a cenné mezinárodní partnerství nezískala. Základna byla nakonec vybudována v Džibutsku²¹. Naopak Etiopie je v regionu Afrického rohu pro Spojené státy americké strategický partner číslo jedna. Etiopie má jednu z největších populací na kontinentu, ekonomický potenciál a jedná se o politicky relativně stabilní zemi. Toto jsou, spolu s nezanedbatelným vlivem křesťanství a faktem, že hlavní město Etiopie Addis Abeba slouží jako sídlo pro Organizaci africké jednoty a Africkou unii, důvody pro strategické partnerství mezi Etiopií a USA (Müller, 2016).

Snahy o mezinárodní vyjednávání pokračovaly bez úspěchu. Etiopie neuznávala rozhodnutí Eritrejsko-etiofské hraniční komise kvůli přidělení města Badme Eritreji. Na druhou stranu Eritrea odmítala návrat k jednání se svým sousedem, jelikož rozhodnutí komise mělo být závazné a finální. Z právního hlediska byl pro Eritreu tento problém již vyřešený a přítomnost etiopských jednotek znamenala okupaci eritrejského území. V tomto kontextu lze hovořit o selhání těch signatářů Alžírské mírové smlouvy, kteří měli působit

¹⁸ Zástupné (proxy) války jsou sekundární ozbrojené konflikty nižší intenzity vedené jako geopolitický boj o moc mezi státy, hlavními subjekty jsou povstalecká hnutí většinou etnicko-regionálního charakteru.

¹⁹ Některá tato hnutí měla vazby na Aš-Šabáb.

²⁰ Válka proti teroru je reakcí americké administrativy na události 11. září 2001. v Africkém kontextu jsou významné také atentáty na americké ambasády v Keni a v Tanzanii z roku 1998.

²¹ Camp Lemonnier

jako svědci a garanti²² dodržování náplně smlouvy. Minimálně část z nich upřednostnila své strategické zájmy a na Etiopii v této věci nevyvinula dostatečný tlak. Část mezinárodní komunity²³ má podíl na 18 let trvajícím období, které už nelze označit jako válečný konflikt, ale ve kterém stále docházelo k ozbrojeným střetům mezi oběma zeměmi (Bereketeab, 2019; Müller, 2016).

Naopak pozitivní roli v rámci smíření mezi Eritreou a Etiopií hrály Spojené arabské emiráty a Saúdská Arábie, když se obě země zapojily do mírových jednání mezi Eritreou a Etiopií (tamtéž). Eritrea se z izolace, která byla do určité míry způsobena také úspěšnou etiopskou zahraniční politikou, pokoušela dostat neúspěšně až do roku 2015. V tomto roce se Eritrea zapojila do koalice arabských států, která vedla intervenci proti hutijskému povstání v Jemenu. Eritrea nabídla koalici přístav ve městě Assab, který slouží jako základna pro spřátelené jemenské ozbrojené složky. Eritrea potvrdila své zapojení do konfliktu a loajalitu jedné ze stran, když po vzoru arabské koalice přistoupila k blokaci Kataru²⁴. Eritrejské jednání mělo za následek stažení katarských ozbrojených složek z eritrejsko-džibutské hranice²⁵. Ve sporu mezi Eritreou a Džibutskem působil Katar do té doby jako prostředník (Müller, 2018). Pro Saúdskou Arábii a Spojené arabské emiráty je stabilní Africký roh a jejich vliv v něm důležitý v rámci regionální bezpečnosti. V Etiopii se Spojené arabské emiráty angažují především proto, aby oslabily vliv Turecka (jedná se o významného investora v regionu) a Kataru. SAE poskytly Etiopské národní bance pohotovostní půjčku v hodnotě jedné miliardy dolarů a přislíbily další investice. SAE se angažovaly také přímo v rámci mírových jednání. Korunní princ Mohamed bin Zayed byl přítomen při podepsání Dohody o míru a přátelství mezi Eritreou a Etiopií. Etiopský premiér a Eritrejský prezident následně po obnovení diplomatických vztahů navštívili na pozvání Abú Dhabí (Mosley, 2018).

²² Jednalo se o Spojené státy americké, Organizaci spojených národů, Organizaci africké jednoty a Evropskou unii.

²³ Ovšem je nutné znovu připomenout, že zapojení mezinárodní komunity bylo v případě UNMEE komplikováno a následně znemožněno Eritreou.

²⁴ V Eritrejském případě se jednalo o snížení úrovně diplomatických vztahů.

²⁵ Po střetech na hranici v roce 2008 přijaly obě země nabídku Kataru na mediaci konfliktu a nasazení mírových jednotek (BBC 2017a)

4.3 Rok 2018 a mírové řešení konfliktu

Dne 9. července 2018 došlo v Asmaře k podepsání Dohody o míru a přátelství mezi Eritreou a Etiopií. Dohoda zahrnovala 5 následujících bodů: 1) ukončení války mezi Eritreou a Etiopií (...), 2) společné úsilí směřující politické, ekonomické, kulturní, sociální a bezpečnostní spolupráci vlád obou států, 3) znovunavázání komunikačních a dopravních vazeb a obnovení (restart) diplomatických vztahů, 4) implementaci rozhodnutí o hranicích mezi oběma státy, 5) závazek o spolupráci a snahu o udržení míru obou zemí. Pod dohodou byli podepsaní etiopský premiér Abiy Ahmed a eritrejský prezident Isaias Afwerki (Joint Declaration of Peace and Friendship Between Eritrea and Ethiopia, 2018). Podepsání mírové dohody mezi Eritreou a Etiopií spustilo další mírové snahy a setkání v regionu Afrického rohu. Během následujících měsíců došlo například k návštěvě eritrejského prezidenta v Somálské federativní republice, během které byla podepsána deklarace o spolupráci mezi zeměmi. Do další deklarace o spolupráci byla zapojena i Etiopie. Z ministrů zahraničí těchto tří zemí byla za účelem společné návštěvy Džibutska vytvořena speciální delegace. Představitelé Eritrey a Etiopie byli pozváni do Saúdské Arábie, kde byla znovu podepsána mírová dohoda za přítomnosti generálního tajemníka Organizace spojených národů António Guterrese a krále Saúdské Arábie. Během této návštěvy došlo k historickému setkání prezidentů Eritrey a Džibutska (Bereketeab, 2019). Následovalo otevření 20 let uzavřených hranic a cest mezi zeměmi. Nejvýznamnější z otevřených komunikací byla cesta Sehra-Zalambesa, která spojuje eritrejské hlavní město Asmara s Tigrajským regionem v Etiopii. Znovu zprovozněn byl hraniční přechod Debay Sima - Burre nedaleko eritrejského přístavu Assab (The New York Times, 2018). Do té doby byla oblast kolem hranic vysoce militarizována. Otevření hraničních přechodů znovu umožnilo setkávání rodin a přátel, kteří byli válkou rozděleni (Bereketeab, 2019), zároveň usnadnilo migraci z Eritrey²⁶. Poválečný stav, který byl ukončen až mírovou dohodou v roce 2018, byl zdrojem nestability v obou zemích (Mosley, 2018). Mírová dohoda v etiopském případě znamenala ukončení rizika ze strany eritrejských a Eritreou podporovaných povstaleckých skupin, které představovaly pro etiopskou vládu bezpečnostní hrozbu. Pro Eritreu byla hodnota mírové dohody ještě vyšší, jednalo se totiž

²⁶ Hranice byly znovu uzavřeny. Migrace z Eritrey ale dále pokračuje, její obyvatelé se snaží uniknout povinné vojenské službě a špatným životním podmínkám (Creta, 2019).

o potvrzení eritrejské samostatnosti. Navíc byly v listopadu 2018 ukončeny 9 let trvající sankce OSN (Bereketeab, 2019).

4.4 Podmínky umožňující mírové ukončení konfliktu

Pro ukončení 18 let trvajícího období, popisovaného jako éra *bez války a bez míru*, (tedy etapy, ve které nelze hovořit o otevřené válce, ale ve které zároveň docházelo k vojenským střetnutím mezi Eritreou a Etiopií) bylo nezbytné splnění některých podmínek. Nečekané sblížení soupeřících států, které umožnilo skutečné ukončení bojů, přišlo bez zásahu vnějších zprostředkovatelů, mezinárodních organizací či jiných států a v době, kdy hrozilo zapojení obou zemí do dalšího konfliktu (Al-Jazeera, 2018; Bereketeab, 2019).

Navázání příznivých vztahů mezi rivalitními zeměmi bylo umožněno změnou politické reprezentace v Etiopii. Tato změna má kořeny v roce 2015, kdy započalo lidové povstání proti vládnoucí koalici EPRDF (Etiopská lidová revoluční demokratická fronta) skládající se z OPDO (Oromská lidová demokratická organizace), TPLF (Tigrajská lidově osvobozenecá fronta), SEPDM (Demokratické hnutí jižní Etiopie) a ANDM (Amharské národní demokratické hnutí) v etiopském regionu Oromie. Ve stejném roce zaznamenala tato koalice vítězství v prvních volbách od úmrtí etiopského premiéra Melese Zenewiho v roce 2012 (Freedom House, 2016; Bereketeab, 2019). Příčinou povstání byl plán na rozšíření etiopského hlavního města Addis Abeba, které by zasáhlo do pozemkových práv obyvatel regionu Oromie. K povstání se v následujícím roce připojili také mladí občané z regionu Amhara. Na překvapivou spolupráci těchto etnických skupin při demonstracích reagoval režim zatýkáním a zablokováním internetu (BBC, 2016; BBC, 2017b). Ani extrémní odpověď vlády ale protestující neodradila a demonstrace cílené především proti Tigrajské lidově osvobozenecé frontě pokračovaly. Země se ocitla v politické a ekonomické krizi, ale vládnoucí koalice byla ochotna dělat jen minimální ústupky. Tehdejší etiopský premiér Hailemariam Desalegn připouštěl nutnost změny a pokoušel se o reformy politického systému. Jeho snaha byla neplodná a setkal se s negativní odezvou od koalice. Během února 2018 premiér Desalegn rezignoval na svůj post. V březnu byl předsedou EPRDF zvolen Abiy Ahmed z OPDO a za měsíc byl zvolen premiérem. Přistoupil k propuštění vězňů zadržovaných v souvislosti s protesty, zrušil stav nebezpečí

a provedl změny ve vedení armády a dalších ozbrojených složek, které byly dříve ovládané TPLF. Přiznal také, že se předchozí vláda během potlačování demonstrací provinila proti zákonům (Bereketeab, 2019).

Změna etiopské politické reprezentace měla naprosto klíčový vliv na vývoj etiopsko-eritrejských vztahů. Etnicko-nacionalistická Tigrajská lidově osvobozeněcká fronta, která byla důležitým aktérem etiopsko-eritrejského konfliktu a která měla velmi významné postavení v etiopské vládě, se uchýlila do opozice. Nový premiér Abiy Ahmed zahrnul napravení vztahů se sousední Eritreou do centra svých reforem. V červnu 2018 oznámil, že jeho vláda bezpodmínečně uzná a implementuje rozhodnutí Eritrejsko-etiofské hraniční komise o vymezení hranice mezi Eritreou a Etiopií (Bereketeab, 2019). Politická reforma a obměna ve vedení v alespoň jedné zemi byla podmínkou pro změnu vzájemného přístupu (Abbink, 2003a). Překvapivý proces sbližování mezi Eritreou a Etiopií byl spuštěn již zmiňovanými vnitřními faktory v rámci Etiopie a přestože základy byly položeny již premiérem Desalegnem, jakákoliv snaha o usmíření vedená menšinou TPLF nebyla v Eritrei vnímána realisticky a s důvěrou (Bereketeab, 2019; Müller, 2018). Eritrejský represivní režim byl za tehdejších podmínek dlouhodobě neudržitelný. Eritrea byla ekonomicky deprivovaná a situace způsobovala extrémní emigraci jejích občanů. Do mírových dohod se Isaiasův režim zapojil mimo jiné také kvůli nátlaku dvou států Perského zálivu (Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů) a pravděpodobně také států Evropské unie, na které dopadá migrační krize (Woldemikael, 2018).

Význam změny v etiopské vládě není personálního charakteru, ale především v odsunutí Tigrajské lidově osvobozeněcké fronty mimo důležité vládní pozice. Pro TPLF byl konflikt s Eritreou klíčový pro zachování politické relevance (Bereketeab, 2019) Tigrajané jsou v Etiopii menšina, tvoří necelých 8 % etiopské populace (CIA, 2021). Posun moci v Etiopii od hranic s Eritreou směrem na jih, a především od TPLF způsobil také změnu v přístupu Eritrey. Jedná se především o nově nabytou důvěru v etiopské úmysly o zlepšení vzájemných vztahů. Potom, co Eritrea prošla dlouhodobou mezinárodní izolací aktivně podporovanou sousední Etiopií, lze nahlížet na ústup TPLF jako na eritrejskou politickou výhru a potvrzení její nezávislosti. Zároveň se také jedná o vyvrácení konspirace o komplotu TPLF a EPLF při osamostatnění Eritrey (Bereketeab, 2019). Pro Eritreu znamenalo ukončení eritrejsko-etiofského hraničního konfliktu také příležitost pro

zavedení institucionálního přístupu k řešení politických problémů, které by mělo být založeno na zákonech a ústavě (Woldemikael, 2018).

Při příležitosti podepsání mírové dohody mezi Eritreou a Etiopií v Saúdské Arábii se generální tajemník António Guterres vyjádřil o ukončení eritrejsko-etiopského konfliktu jako o naději v regionu Afrického rohu. Setkání představitelů Eritrey, Etiopie, Džibutska a Somálské federativní republiky, která navazovala na obnovení diplomatických vztahů mezi Eritreou a Etiopií, představovala dobré vyhlídky do budoucnosti regionu (UN news, 2018). Otázkou ale zůstávalo, zda je oblast typická svou velkou etnickou roztržitostí a autoritativní formou vlády (Abbink, 2003a), schopna existovat alespoň v režimu *negativního míru*, tedy absence přímého násilí. Tato otázka byla zodpovězena v roce 2020, kdy vzplál konflikt mezi etiopskou federativní vládou a Tigrajskou lidově osvobozenou frontou. V tomto případě byla Eritrea na straně Etiopské vlády. Eritrejský prezident potvrdil své spojenectví s etiopským premiérem a Eritrea podporuje etiopské jednotky v boji proti TPLF (BBC, 2020b).

Závěr

Tato bakalářská práce se věnuje hraničnímu konfliktu mezi Eritreou a Etiopií. Práce vymezila příčiny tzv. druhé etiopsko-eritrejské války z let 1998-2000 a jmenuje podmínky umožňující mírové ukončení období následujícího po etiopsko-eritrejské válce. V první části se práce věnovala tvorbě hranic v Africe a roli kolonialismu v tomto procesu. Klíčovým pro tuto část je fakt, že Africké státy v rámci Organizace africké jednoty přijmuly koloniální hranice a přistoupily na princip, podle kterého jsou respektovány takové hranice, které existují při získání nezávislosti státu (Herbst, 1989). První část pokračuje italským kolonialismem na území dnešní Eritrey, etiopsko-eritrejskou federativní zkušeností a eritrejskou válkou o nezávislost. Význam italského kolonialismu spočívá především v jeho implikacích pro eritrejskou samostatnost a jeho následném využití eritrejským nacionalismem pro odlišení od Etiopie. Vítězství ve válce proti režimu Derg spolu s kooperací mezi hlavními povstaleckými hnutími, Tigrajskou lidově osvobozenou frontou a Eritrejskou lidově osvobozenou frontou umožnilo formální samostatnost Eritrey v roce 1993 (Reid, 2007).

Druhá část práce se zabývala událostmi druhé etiopsko-eritrejské války a určila příčiny této války. K tomu tato práce využívá analytický přístup inspirovaný analýzou rovin konfliktu Kennetha Waltze (2018), určuje tedy okamžitou, efektivní a permissivní příčinu. Okamžitou příčinou konfliktu byl střet příslušníků eritrejských a etiopských ozbrojených složek ve městě Badme a jeho následné obsazení. Význam města Badme byl v tomto konfliktu spíše symbolický a jeho symboličnost se projevila i v poválečném období, když přidělení města Eritrei verdiktem EEBC vedlo k etiopskému odmítnutí mírových dohod a tohoto verdiktu. Jako efektivní příčiny konfliktu práce v první řadě určila vztah mezi TPLF a EPLF. Organizace, které spolupracovaly proti etiopskému režimu ve válce o nezávislost, se po vítězství usadily v čele vlád svých zemí i se svými lídry (Melesem Zenawim jako premiérem Etiopie a Isaiasem Afwerkim jako prezidentem Eritrey). Do této nové fáze byly ale přeneseny i neshody obou hnutí, které se týkaly mimo jiné vymezení hranic mezi státy. Důležitým faktorem byla také silná provázanost mezi Eritreou a Tigrajským regionem a touha části etiopské populace a elit po přístupu k moři – eritrejskému přístavu Assab (Abbay, 2001; Bereketeab, 2010). Jako další efektivní příčinu práce označuje politicko-ekonomické důvody, jmenovitě eritrejskou ekonomickou závislost na Etiopii a snahu

vymanit se z ní a nedostatečnou demokratizaci v obou zemích (především pak v Eritreji). Jako permissivní příčina konfliktu, tedy rámec, ve kterém se konflikt odehrává, jsou označeny události popisované v první části práce. Jedná se hlavně o italský kolonialismus, špatné federativní zkušenosti a následné úspěšné secesionistické snahy Eritrey.

Třetí část byla věnována období po konci druhé etiopsko-eritrejské války, roli mezinárodního společenství, eritrejské izolaci a podmínkám umožňujícím mírové řešení konfliktu. Jako tyto podmínky práce vytyčuje především změnu v etiopské vládě. Význam této změny není čistě personální povahy, přestože nový etiopský premiér Abiy Ahmed obdržel za své úsilí o mír Nobelovu cenu za mír. Důležitost spočívala především v odsunutí TPLF od moci. V rámci teoretického přístupu k řešení konfliktu byly v předchozí části pojmenovány příčiny konfliktu. Vzhledem k tomu, že odstranění konfliktní povahy vztahů části obou vlád (TPLF a EPLF) vedlo k obnovení diplomatických vztahů a mírových dohod, lze tuto příčinu označit za stěžejní. Pozitivní roli pro mírový proces hrálo také zapojení Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů do jednání a pomoc těchto dvou zemí při vyvedení Eritrey z mezinárodní izolace. Přestože etiopský premiér Abiy Ahmed svým úsilím o usmíření se sousední Eritreou vzbudil v mezinárodní komunitě naději na stabilizaci regionu, události roku 2020 a 2021 z Tigrajské části Etiopie příliš pozitivnímu vývoji v oblasti Afrického rohu nenasvědčují.

Summary

This thesis focused on Eritrean-Ethiopian border conflict. It described the causes of the first Eritrean-Ethiopian war in 1998-2000 and named the conditions for resolution of the conflict. First part focused on the process of creation of African borders, the role of colonialism in said process, and the influence of Italian colonialism on the formation of Eritrean state.

The second part of the thesis focused on the circumstance of the second Eritrean-Ethiopian war and the causes of this conflict using analytical approach inspired by Kenneth Waltz 's levels of analysis. The thesis operates with three categories of the causes of the conflict. As the immediate cause the thesis defines the events which took place in the flashpoint of the conflict. The significance of Badme is rather symbolic in this conflict, which also projected later when it was assigned? By Eritrea-Ethiopia Boundary Commission to Eritrea, which

led to Ethiopia's refusal of this decision and the resolution as a whole. The unresolved frictions between Tigray People's Liberation Front and Eritrean People's Liberation Front and causes of political-economic nature were chosen as the efficient causes of the conflict. The conditions created by colonialism and past interactions between Eritrea and Ethiopia are determined as permissive cause of the conflict.

The third part was dedicated to the phase of *no war, no peace* after the end of second Eritrean-Ethiopian war, the role of international community, the isolation of Eritrea and the circumstances of the peace resolution. The most significant condition that allowed conflict resolution was the change in Ethiopian government which caused removal of the members of Tigray People's Liberation Front from prominent government positions.

Použitá literatura

ABBAY, Alemseged, 2001. *'NOT WITH THEM, NOT WITHOUT THEM': THE STAGGERING OF ERITREA TO NATIONHOOD*. Africa: Rivista trimestrale di studi e documentazione dell'Istituto italiano per l'Africa e l'Oriente [online]. Istituto Italiano per l'Africa e l'Oriente, **56**(4), 459-491 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/pdf/40761565.pdf>

ABBINK, Jon, 1998. *BRIEFING: THE ERITREAN-ETHIOPIAN BORDER DISPUTE*. African Affairs [online]. **97**(389), 551-565 [cit. 2021-04-22]. ISSN 0001-9909. Dostupné z: doi:10.1093/oxfordjournals.afraf.a007970

ABBINK, Jon, 2003a. *Ethiopia—Eritrea: proxy wars and prospects of peace in the horn of Africa*. Journal of Contemporary African Studies [online]. **21**(3), 407-426 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: doi:10.1080/0258900032000142446

ABBINK, Jon, 2003b. *BADME AND THE ETHIO-ERITREAN BORDER: THE CHALLENGE OF DEMARCATION IN THE POST-WAR PERIOD*. Africa: Rivista trimestrale di studi e documentazione dell'Istituto italiano per l'Africa e l'Oriente [online]. Istituto Italiano per l'Africa e l'Oriente, **58**(2), 219-231 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/40761693>

Agreement between the Government of the State of Eritrea and the Government of the Federal Democratic Republic of Ethiopia [online], 2000. In: . Algiers [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/ER%20ET_001212_AgreementEritreaEthiopia.pdf

AJALA, Adekunle, 1983. *The Nature of African Boundaries*. Africa Spectrum [online]. **18**(2), 177-189 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/40174114>

Al Jazeera, 2018. *Sudan deploys more troops to Eritrea border* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2018/1/15/sudan-deploys-more-troops-to-eritrea-border>

BBC, 2016. *What is behind Ethiopia's wave of protests?* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-africa-36940906>

BBC, 2017a. *What is behind tension between Eritrea and Djibouti?* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-africa-40340210>

BBC, 2017b. *Ethiopia rights body: 'More than 600 protest deaths'* [online]. [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-africa-39619979>

BBC, 2018a. *Eritrea profile – Timeline* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-africa-13349395>

BBC, 2018b. *Remembering Eritrea-Ethiopia border war: Africa's unfinished conflict* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-africa-44004212>

BBC, 2020a. *Ethiopia profile – Timeline* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-africa-13351397>

BBC, 2020b. *Tigray crisis: Eritrea's role in Ethiopian conflict* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-africa-55295650>

BEREKETEAB, Redie, 2009. *The Eritrea-Ethiopia Conflict and the Algiers Agreement: Eritrea's road to isolation*. REID, Richard. *Eritrea's External Relations: Understanding its regional role and foreign policy* [online]. 1. London: Chatham House, s. 98-130 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Redie-Bereketeab/publication/280010587_The_Eritrea-Ethiopia_Conflict_and_the_Algers_Agreement_Eritreas_March_Down_the_Road_to_Isolation/links/5a9e5e08a6fdccff6d1a6fb5/The-Eritrea-Ethiopia-Conflict-and-the-Algers-

[Agreement-Eritrea-s-March-Down-the-Road-to-Isolation.pdf?_sg%5B0%5D=PIA95zGwBdLNYrANa16XC23BQ88TsS0NEPfUzJwrD-Qo8tKNJeRk6YA1GKjk8q_rXCzfv7A1e4RsYEdQo-mWw.s-8CEv_tlcNnf5x4bRASBLarlHAW8Eu74upyTFEw_6c9HFr76UT7e0707GxvsnsAvAZYnRUUJNJUDETQSTjGuQ&_sg%5B1%5D=z7WMSntKUADMTObQderdE-Z3gevFB7m6axGbEohAtzHbeEIUziyM27gTT0r8f1W5XifDOtJA4wdj5SmThJi7m7LtEAz9XeSLtJ63CL_IFZRG.s-8CEv_tlcNnf5x4bRASBLarlHAW8Eu74upyTFEw_6c9HFr76UT7e0707GxvsnsAvAZYnRUUJNJUDETQSTjGuQ&_iepl=](#)

BEREKETEAB, Redie, 2010. *The complex roots of the second Eritrea-Ethiopia war: re-examining the causes*. African Journal of International Affairs [online]. 2010, **13**(1&2), 15-59 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://www.ajol.info/index.php/ajia/article/view/99572/88857>

BEREKETEAB, Redie, 2019. *The Ethiopia-Eritrea Rapprochement: Peace and Stability in the Horn of Africa* [online]. Uppsala: NORDISKA AFRIKAINSITUTET [cit. 2021-04-17]. ISBN 978-91-7106-850-7. Dostupné z: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1313153/FULLTEXT02.pdf>

CIA, 2021. *THE WORLD FACTBOOK: Ethiopia* [online]. [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/#government>

CRETA, Sara, 2019. *Eritrean refugees defy border closures only to find hardship in Ethiopia*. The New Humanitarian [online]. [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2019/10/21/Eritrean-refugees-Ethiopia-border-closures>

ČT24, 2019. *Nobelovu cenu za mír si odnáší etiopský premiér za sjednání míru s Eritreou* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://ct24.ceska televize.cz/svet/2947757-zive-v-oslu-udeluji-nobelovu-cenu-za-mir>

DIRAR, Uoldelul, Chelati, 2007. *Colonialism and the Construction of National Identities: The Case of Eritrea*. Journal of Eastern African Studies [online]. 1(2), 256-276 [cit. 2021-04-17]. ISSN 1753-1055. Dostupné z: Doi:10.1080/17531050701452556

DUBSKÝ, Zbyněk, 2019. *Destabilizace bezpečnostního prostředí na počátku 21. století a reakce mezinárodního společenství*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE. ISBN 978-802-4522-951.

EEBC, 2008. *Eritrea-Ethiopia Boundary Commission* [online]. PERMANENT COURT OF ARBITRATION [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://pca-cpa.org/en/cases/99/>

FREEDOM HOUSE, 2000. *Freedom in the world: the Annual Survey of Political Rights & Civil Liberties 1999-2000* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-02/Freedom_in_the_World_1999-2000_complete_book.pdf

FREEDOM HOUSE, 2016. *Freedom in the World 2016* [online]. [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-02/Freedom_in_the_World_2016_complete_book.pdf

FUKUYAMA, Francis, 2004. *Budování státu podle Fukuyamy*. Praha: Alfa Publishing. Extra (Alfa Publishing). ISBN 80-868-5109-5.

GALTUNG, Johan, 1964. *An Editorial*. Journal of Peace Research [online]. 1(1), 1-4 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/422802>

GALTUNG, Johan, 1969. *Violence, Peace, and Peace Research*. Journal of Peace Research [online]. 6(3), 167-191 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/422690>

GOODY, Jack, 1971. *Technology, Tradition and the State in Africa* [online]. Cambridge University Press [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=3D84AAAIAAJ&oi=fnd&pg=PP10&dq=j>

[ack+goody+Technology,+tradition+and+the+state+in+africa&ots=5CYteGs6gX&sig=Jpxu9JeZPBAC_VDcVW4y_fIMra8&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://www.jstor.org/stable/2706803)

HERBST, Jeffrey, 1989. *The Creation and Maintenance of National Boundaries in Africa*. International Organization [online]. The MIT Press, 43(4), 673-692 [cit. 2021-04-17]. ISSN 00208183. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/2706803>

HIK. *Methodology of the Heidelberg Conflict Research*. Heidelberg Institute for International Conflict Research [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://hiik.de/hiik/methodology/?lang=en>

Joint Declaration of Peace and Friendship between Eritrea and Ethiopia [online], 2018. [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: <https://www.peaceagreements.org/viewmasterdocument/2097>

KAVÁLEK, Tomáš a Tomáš ŠMÍD, 2018. *Kurdská otázka v Turecku v letech 2009 až 2011: Konflikt (ne)zralý pro řešení*. MEZINÁRODNÍ VZTAHY [online]. 53(1), 7-21 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewj_o3c_D4pHwAhXx-ioKHSdDCGgQFjAAegQIAxAD&url=https%3A%2F%2Fmv.ir.cz%2Farticle%2Fview%2F1528%2F1450&usg=AOvVaw1yrIbdK_hKazp4BGm9as27

MOSLEY, Jason, 2018. *Eritrea-Ethiopia rapprochement and wider dynamics of regional trade, politics and security*. Horn of Africa Bulletin [online]. 30(3), 7-11 [cit. 2021-04-22]. ISSN 2002-1666. Dostupné z: <https://www.africaportal.org/documents/18500/Horn-of-Africa-Bulletin-july-august-2018.pdf>

MÜLLER, Tanja R., 2016. *Representing Eritrea: geopolitics and narratives of oppression*. Review of African Political Economy [online]. 43(150), 658-667 [cit. 2021-04-17]. ISSN 0305-6244. Dostupné z: Doi:10.1080/03056244.2015.1111201

MÜLLER, Tanja R., 2018. *Back to square one between Eritrea and Ethiopia?: Eritrean foreign policy and the repercussions of geopolitical re-alignments in the Horn*. Horn of

Africa Bulletin [online]. **30**(3), 22-27 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.africaportal.org/documents/18500/Horn-of-Africa-Bulletin-july-august-2018.pdf>

NEGASH, Tekeste, 1997. *Eritrea and Ethiopia: The Federal Experience* [online]. New York: Transaction Publishers [cit. 2021-04-22]. ISBN 9780429337086. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Tekeste-Negash/publication/315796801_Eritrea_and_Ethiopia_The_Federal_Experience/links/5faa6e18299bf10f7335201c/Eritrea-and-Ethiopia-The-Federal-Experience.pdf?_sg%5B0%5D=4f8j-PthT9lcizIdoFHw34Gj0oIpGIr7v_OxOTZ7RVdeT-exs1-jLgeHhzc4GghofOixBt3BheKcEdU11wznRA.nyxydrEsq3f7XBEh05vBU3UommBPjUwVEeim5WOpq1T1MHlCCpXimjJmw6CVRDp_Xd3GG5z1Y3Zj6Af4_Kk0nw&_sg%5B1%5D=WpUxn-Z6BmM6pn4vGx6FBsuvMKnb34CpPxOmoZeEAmN1FtnmdqkK6gY0akdHEb3fP-gnAqsxt-Ns1gtkEkXJLQgP8cWj7HQyRkIoyaLlrl6H.nyxydrEsq3f7XBEh05vBU3UommBPjUwVEeim5WOpq1T1MHlCCpXimjJmw6CVRDp_Xd3GG5z1Y3Zj6Af4_Kk0nw&_iepl=

OAU, 1964. *Resolution 16 (I): BORDER DISPUTES AMONG AFRICAN STATES* [online], [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <http://www.peaceau.org/uploads/ahg-res-16-i-en.pdf>

OHCHR, 2015. *Report of the commission of inquiry on human rights in Eritrea - A/HRC/29/42* [online]. [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/CoIEritrea/A_HRC_29_CRP-1.pdf

PLAUT, Martin, 2013. *How unstable is the Horn of Africa?* Review of African Political Economy [online]. Taylor & Francis, **40**(136), 321-330 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/42003338>

PRUITT, Dean G, 2005. *Whither Ripeness Theory?* [online]. [cit. 2021-4-22]. Dostupné z: http://ebot.gmu.edu/bitstream/handle/1920/10648/wp_25_pruitt_0.pdf?sequence=1&isAllo wed=y

REID, Richard, 2007. *The Trans-Mereb Experience: Perceptions of the Historical Relationship between Eritrea and Ethiopia*. *Journal of Eastern African Studies* [online]. **1**(2), 238-255 [cit. 2021-04-17]. ISSN 1753-1055. Dostupné z: Doi:10.1080/17531050701452523

ROMANCOV, Michael, 2002. *Politická geografie. Úvod do studia politické vědy* [online]. 1. Praha: Eurolex Bohemia, s. 388-419 [cit. 2021-04-22]. Politologie (Eurolex Bohemia). ISBN 80-86432-41-6. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/podzim2018/BKV_ZAPO/um/Cabada_-Kubat-Uvod-do-studia-politicke-vedy.pdf

SIPRI, 2001. *SIPRI Yearbook 2001: Armaments, Disarmament and International Security* [online]. In: . [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <https://www.sipri.org/sites/default/files/SIPRIYB0101.pdf>

SORENSEN, John a Atsuko MATSUOKA, 2001. *Phantom Wars and Cyberwars: Abyssinian Fundamentalism and Catastrophe in Eritrea*. *Dialectical Anthropology* [online]. **26**(1), 37-63 [cit. 2021-04-17]. ISSN 03044092. Dostupné z: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/Citations/FullTextLinkClick?sid=f66e511b-0641-418a-9ef0-c68e0e08feaf@sessionmgr102&vid=2&id=pdfFullText>

THE NEW YORK TIMES, 2018. *Ethiopia-Eritrea Border Opens for First Time in 20 Years* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/09/11/world/africa/ethiopia-eritrea-border-opens.html>

THE WORLD BANK, 2009. *IMPLEMENTATION COMPLETION AND RESULTS REPORT: ON A CREDIT IN THE AMOUNT OF SDR48.1MILLION (US\$60 MILLION EQUIVALENT) TO THE STATE OF ERITREA FOR AN EMERGENCY DEMOBILIZATION AND REINTEGRATION PROJECT* [online]. In: . [cit. 2021-5-3].

Dostupné z: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/459161468246908156/pdf/ICR10690P0736010disclosed0101151091.pdf>

TOUVAL, Saadia, 1966. *Treaties, Borders, and the Partition of Africa*. The Journal of African History [online]. 7(2), 279-293 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/179955>

TRONVOLL, Kjetil, 1999. *Borders of violence - boundaries of identity: demarcating the Eritrean nation-state*. Ethnic and Racial Studies [online]. 22(6), 1037-1060 [cit. 2021-04-17]. ISSN 0141-9870. Dostupné z: Doi:10.1080/014198799329233

UCDP a. UCDP Definitions. *Uppsala University: Department of Peace and Conflict Research* [online]. [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: https://www.pcr.uu.se/research/ucdp/definitions/#tocjump_47169650661441465_9

UCDP b. *Ethiopia—Eritrea* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <https://ucdp.uu.se/country/530>

UCDP c. *Eritrea - Ethiopia* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <https://ucdp.uu.se/conflict/409>

UN News, 2018. *'Wind of hope' blowing through Horn of Africa says UN chief, as Ethiopia and Eritrea sign historic peace accord* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2018/09/1019482>

UNMEE. *Background* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <https://unmee.unmissions.org/background>

UNSCR, 1950. *Resolution 390(V) A* [online]. In: . [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: [https://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?OpenAgent&DS=A/RES/390\(V\)&Lang=E](https://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?OpenAgent&DS=A/RES/390(V)&Lang=E)

UNSCR, 2000a. *Resolution 1298: The situation between Eritrea and Ethiopia* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <http://unscr.com/en/resolutions/doc/1298>

UNSCR, 2000b. *Resolution 1312: The situation between Eritrea and Ethiopia* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <http://unscr.com/en/resolutions/doc/1312>

UNSCR, 2008. *Resolution 1827: The situation between Eritrea and Ethiopia* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <http://unscr.com/en/resolutions/doc/1827>

UNSCR, 2009. *Resolution 1907* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <http://unscr.com/en/resolutions/doc/1907>

UNSCR, 2011. *Resolution 2023: Peace and security in Africa* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <http://unscr.com/en/resolutions/doc/2023>

WAISOVÁ, Šárka, 2005. *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích* [online]. 1. Praha: Portál [cit. 2021-04-22]. Politologie (Portál). ISBN 80-717-8390-0. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/view/uuid:79ecbdd0-5c77-11e5-bc53-005056827e52?page=uuid:0f05eae0-7406-11e5-954e-5ef3fc9ae867>

WALLENSTEEN, Peter, 2015. *Understanding Conflict Resolution*. WALLENSTEEN, Peter. *Understanding Conflict Resolution* [online]. 4. SAGE Publications, s. 3-16 [cit. 2021-5-3]. ISBN 9781473927735. Dostupné z: https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/71315_Wallenstein_Understanding_Conflict_Resolution_Chapter_1.pdf

WALLENSTEEN, Peter a Margareta SOLLENBERG, 1998. *Armed Conflict and Regional Conflict Complexes, 1989-97*. *Journal of Peace Research* [online]. **35**(5), 621-634 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/425702>

WALTZ, Kenneth N., 2018. *Man, the State, and War: A Theoretical Analysis* [online]. Anniversary edition. New York: Columbia University Press [cit. 2021-04-17]. ISBN 9780231547635. Dostupné z: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzE5NDE1MzhfX0FO0?sid>

[=99f6c3e3-08ea-4efd-87b1-](#)

[9bda31ab6758@sessionmgr4006&vid=0&hid=http://eds.a.ebscohost.com/&format=EB](#)

WOLDEMIKAEL, Olivia Asmara, 2018. *The Promise and Pitfalls of the New Peace for Eritrea*. Horn of Africa Bulletin [online]. **30**(3), 16-20 [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://www.africaportal.org/documents/18500/Horn-of-Africa-Bulletin-july-august-2018.pdf>

ZARTMAN, I William, 2001. *The timing of peace initiatives: Hurting stalemates and ripe moments* 1. Global Review of Ethnopolitics [online]. **1**(1), 8-18 [cit. 2021-04-22]. ISSN 1471-8804. Dostupné z: doi:10.1080/14718800108405087